

Memòries de l'ex-ministre d'Afers Estrangers de l'Iraq, Tareq Aziz

Diari crític d'una derrota

Per primera vegada, un protagonista, sens dubte emblemàtic, de la crisi del Golf narra memòries i reflexions sobre la situació del moment, sobre l'actitud dels grans manipuladors del món i sobre l'evolució interna, desconeguda pel gran públic, del que ha estat l'última gran crisi actual.

A principis de setembre de 1990, el senyor president [es refereix a Saddam Hussein] decideix iniciar contactes amb l'URSS i diu que, fora de la posició de Moscou en les nostres confrontacions, és necessari establir un contacte amb el govern soviètic i explicar com vèiem nosaltres la situació tres mesos abans de la crisi del Golf.

El senyor president m'encarrega visitar Moscou. Viatge a Rússia, però el ministre d'Afers Estrangers, Eduard Xevardnadze, no es troba al país. El mateix dia m'entreviste amb Gorbtxov.

Gorbtxov comença a il·lustrar el seu punt de vista respecte als esdeveniments. Diu: "Exposarem als americans les nostres valoracions per impedir una solució militar". Em demana la nostra opinió. Li explique les circumstàncies que han precedit els esdeveniments del 2 d'agost, li confirme que l'Iraq estava amenaçat, i li done exemples i informació detallada sobre aquest argument. Li descriu l'embarcament econòmic i tecnològic al qual estava exposat l'Iraq. També li explique el complot que estava a punt de fer el Comando de la revolució iraquiana. Li recorde que l'Iraq estava ja amenaçat abans del 2 d'agost, raó per la qual no es poden separar els esdeveniments del 2 d'agost i els posteriors, pels fets ocorreguts anteriorment.

I hi afegesc: "Vosaltres els soviètics sabeu molt bé quina és la situació de la regió. L'origen i la causa principal dels fets que afecten la regió és Israel, i més precisament la interdependència entre la política americana i els objectius imperialistes americans i d'Israel. Conseqüentment no podem afrontar la situació actual si no és globalment. En qualsevol cas, no demanem que la Unió Soviètica es pose de la nostra part, ni us demanem que emprengueu lluites a les quals nosaltres mateixos, iraquians i àrabs, ens hauríem de

comprometre. Us demanem però, de comprendre les circumstàncies i la nostra posició, i, de la mateixa manera, de prendre una postura que pugui limitar l'arrogància americana. Finalment demanem que la Unió Soviètica no participe en la campanya americana contra nosaltres, especialment en el Consell de Seguretat de les Nacions Unides que adopta resolució darrere resolució contra l'Iraq". Esperàvem, després de la nostra primera visita a Moscou, que la Unió Soviètica prendria una posició favorable a les tesis que havíem exposat. S'hi havia dit que el president soviètic havia triat Primakov per a la visita a l'Iraq, en qualitat d'enviat especial. Coneixíem Primakov feia molt de temps. Gorbtxov l'havia designat per a aquesta missió perquè ens coneixia i nosaltres el coneixíem. Primakov va ser corresponsal del *Pravda* a l'Orient Mitjà durant els anys cinquanta. Parla àrab, tot i que no de manera fluida. Primakov va arribar a Bagdad i va demanar una entrevista amb el senyor president.

El senyor president li va dir: "Ja sabeu que altres conflictes i altres crisis en la regió han precedit els fets del Golf i són la causa d'aquests esdeveniments". El president li va parlar objectivament i amb calma. Amb un to cordial i positiu, hi va afegir: "Respectem la Unió Soviètica perquè entén les qüestions àrabs. Vam estar obligats a fer el que va succeir l'agost, perquè havíem estat amenaçats".

Primakov deixa Bagdad, visita les capitals europees i viatja posteriorment a Washington, on s'entrevista amb Bush. D'aquí es desplaça a Londres i parla amb Margaret Thatcher. Finalment, retorna a l'Orient Mitjà. I, abans de la seua nova visita a l'Iraq, s'entrevista amb el president siríà Assad i l'egipci Mubarak. Després, retorna a Bagdad.

Anuncia que ve per fer un balanç de la situació. Quan es reuneix amb el senyor president, el 28 d'octubre, li la sintetitza

així: "La posició dels països occidentals es resumeix així: "Aquests països volen la guerra: o l'Iraq compleix les decisions del Consell de Seguretat, o aquests estats, i especialment els Estats Units, optaran per la solució militar, i els estats europeus abonaran l'actitud americana. Hi ha també una posició britànica molt agressiva". "Aleshores, ¿què proposeu?", li pregunta el senyor president. I Primakov contesta: "Proposeu que siga executada la retirada iraquiana del Kuwait d'acord amb una petició àrab; cal que se celebri una conferència àrab que demane a l'Iraq que es retire de Kuwait".

Primakov deixa l'Iraq. Per part nostra no vam discutir cap resultat de les nostres converses amb l'enviat soviètic. En el Consell de Seguretat, l'URSS mantenia la mateixa actitud que abans de les resolucions i les mesures imposades pels Estats Units; les posicions polítiques i informatives soviètiques no patien canvis.

El 26 de novembre, Moscou demana a Bagdad d'enviar-li un enviat, possiblement el ministre d'Afers Estrangers. Trobe a Xevardnadze i li comente que he tingut una conversa amb el president d'un país àrab del qual no dic el nom.

El president d'aquest estat m'havia dit textualment: "Bush ha dit a una persona -de la qual m'ha recordat el nom, però de la qual no voldria fer menció ara-: "No puc combatre l'Iraq s'hi donen dos factors: que la Unió Soviètica estiga de la nostra part i que les pèrdues humanes no siguin nombroses". Òbviament, Xevardnadze s'ofèn per aquestes paraules i respon: "No, això no correspon a la realitat. No és més que xerrameca".

Demane una entrevista amb Gorbtxov després de l'encontre amb el ministre d'Afers estrangers.

Gorbtxov, durant el primer encontre, estava calmat, intercanviava opinions de manera natural i escoltava. L'encontre devia durar una hora però es va prolongar

dues hores. Aquesta vegada, en canvi, trobem Gorbtxov tens: no demostra cap voluntat d'escoltar-nos, i ens interromp. Qua jo parle m'interrompeix. Estic obligat a respondre-li de la mateixa manera. Ell refusa absolutament la idea que la Unió Soviètica s'haja de comprometre en un esforç seriós per unir els problemes de la zona. Diu: "Resoleu aquest problema i després veurem... Tinc promeses per part d'Amèrica, etc.". I interromp la conversa. Aquest encontre dura prop de cinquanta minuts, la meitat dels quals es perdien, òbviament, en la traducció, és a dir que la conversa efectiva va durar de vint a vint-i-cinc minuts.

QUATRE MIL MILIONS D'ARÀBIA SAUDITA

Després de la meua partida de Moscou, hi arriba el príncep saudita Saud al-Faisal el qual dóna quatre mil milions de dòlars a la Unió Soviètica. El meu encontre amb Gorbtxov havia tingut lloc dilluns 26 de novembre. Un dia més tard hi va arribar Saud al-Faisal...

Com ja he contat, en la meua conversa amb Xevardnadze havia anunciat que el president d'un estat àrab m'havia dit: "Amèrica ha ordenat a Aràbia Saudita i als estats del Golf que paguen a la Unió Soviètica set mil milions de dòlars perquè s'adherisca a la resolució de l'ONU", que es trobava en fase de preparació. La quota d'Aràbia Saudita pujava a quatre mil milions de dòlars. Saud al-Faisal vingué a Moscou després de la meua partida i pagà els quatre mil milions de dòlars. El dia 28, Xevardnadze va viatjar a Nova York, i el 29 la Unió Soviètica votà la resolució 678, aquella en què es van basar els Estats Units per declarar la guerra a l'Iraq.

LA TRAÏCIÓ DE LA URSS

Després d'aquest, no s'efectuà cap altre encontre entre nosaltres fins la visita de Primakov el 12 de febrer de 1991, és a dir més de tres setmanes després de l'agressió. Aquesta vegada tota la conversa s'inicia amb: "Bush ha dit... Margaret Thatcher ha dit... Mitterrand ha dit... Andreotti ha dit...". El senyor president li pregunta: "I vosaltres, ¿què digueu? ¿Què diu Gorbtxov? ¿Quina és la posició de la Unió Soviètica en les discussions sobre el que diu aquest o l'altre?...". També, en la conversa de Xevardnadze, si ens referim al text oficial de l'acta, quan parla dels Estats Units,

diu: "Nosaltres i els nostres companys americans...". Es comportaven, doncs, com a aliats dels Estats Units i no com un estat independent amb visió autònoma en les confrontacions dels esdeveniments internacionals, ni com estat que té lligams d'amistat amb l'Iraq i amb els altres països de la regió. Un estat que s'havia compromès una vegada contra l'agressió israeliana i contra l'actitud dels Estats Units, intenta dominar la zona i imposar la seua hegemonia imperialista. Fins aquell moment i des del punt de vista oficial, la Unió Soviètica no havia canviat les seues posicions. Si les haguera modificat oficialment i haguera dit de sostenir l'aliança occidental i la política americana, ens hauria estat possible mirar-la amb els mateixos ulls amb què mirarem la Gran Bretanya o els altres estats occidentals lligats a la política americana. I, en canvi, la Unió Soviètica continuava repetint, de tant en tant, que la seua posició era independent i distinta. Xevardnadze estava acostumat a dir-nos: "Som amics. L'Iraq ens respecta. I volem que l'Iraq siga fort i que faça un paper important en la zona".

Per tant, el que podem deduir i el que

Cronologia d'una crisi

2 d'agost 1990. L'Iraq envaeix Kuwait. El Consell de Seguretat de l'ONU, basant-se en la resolució 660, demana la retirada incondicional de les tropes iraquianes.

6 d'agost. El Consell de Seguretat de l'ONU aprova l'embargament contra l'Iraq.

12 d'agost. Saddam proposa la retirada de Kuwait a canvi de la retirada d'Israel dels territoris ocupats i de l'eixida de Síria del Líban.

18 d'agost. Bagdad anuncia que els ciutadans dels països agressors seran traslladats als objectius estratègics.

28 d'agost. Saddam Hussein proclama Kuwait província de l'Iraq.

28 d'octubre. Primakov s'entrevista amb el president Saddam Hussein i li presenta un balanç de les posicions dels països europeus.

26 de novembre. Tareq Aziz s'entrevista amb E. Xevardnadze i Gorbtxov.

29 de novembre. El Consell de Seguretat de l'ONU aprova la resolució 678 que permet l'ús de la força si l'Iraq no retira el

seu contingent abans del 15 de gener.

30 de novembre. Bush invita l'Iraq a negociar. Bagdad accepta l'1 de desembre.

9 de gener 1991. L'encontre a Ginebra de Tareq Aziz amb el secretari d'Estat nord-americà Baker fracassa, igual que la temptativa de mediació del secretari general de l'ONU, Pérez de Cuéllar.

16 de gener. A les 22 h 50 mn. s'inicia l'ofensiva *Desert Storm*.

7 de febrer. L'Iraq trenca les relacions diplomàtiques amb els sis països de la coalició.

22 de febrer. Ultimàtum de la coalició internacional: Iraq haurà de retirar-se abans les 18 h del 23 de febrer.

23 de febrer. Exhaustit l'ultimàtum de les forces aliades, Bush autoritza l'ofensiva.

26 de febrer. Saddam anuncia a través de la ràdio la retirada de les tropes.

27 de febrer. Iraq accepta les resolucions de l'ONU

28 de febrer. Bush anuncia l'alto-el-foc.

E.T.

LA NOVA NOVEL·LA DE

Maria Mercè Roca

Una extraordinària novel·la que ens explica amb gran personalitat i força un tema insòlit a la literatura catalana.

Maria Mercè Roca Greuges infinits

Una extraordinària novel·la sobre un tema insòlit a la literatura catalana.

Planeta

Editorial Planeta

en resulta és que la Unió Soviètica ha estat utilitzada pels Estats Units per a preparar l'agressió contra l'Iraq.

Durant la quarta setmana de l'agressió, Gorbtxov decideix enviar el seu enviat Primakov a Bagdad. Primakov hi arriba el 12 de febrer, dia del seu encontre amb el senyor president; al costat del senyor president hi ha tots els membres del Consell del Comandament de la Revolució i els membres del Comandament presents a Bagdad. Mentrestant estem reunits a Bagdad sota un increïble bombardeig durant el qual el Palau de Congressos és tocat en el moment que entra Primakov. Dic a Primakov: "Veieu, han bombardejat el Palau de Congressos i saben que ell hi era".

El 15 de febrer el govern iraquí emet un comunicat en el qual declara que està disposat a acceptar la resolució 660 [la que imposa la retirada incondicional del Kuwait]. Torne a Moscou per comunicar-ho a Gorbtxov.

Gorbtxev em respon així: "Bé, ara podem començar a treballar". Em demana informació sobre el període que considerem oportú per a la retirada. Li responc que necessitem sis setmanes. Objecta que és massa temps. Responc que teníem moltes forces mobilitzades i grans quantitats de material. I després aquesta retirada es desenvolupa en l'àmbit d'una maniobra política, i per això s'arriba a un acord i a una resolució del Consell de Seguretat, com també a l'alto-el-foc. Solament després es podrà determinar un temps per a la retirada. Aleshores, ell em respon: "En qualsevol cas, aquest problema el discutireu demà amb el ministre d'Afers Estrangers i amb Primakov. Poseu-vos d'acord en l'objectiu. L'important per ara és el principi". I afegeix: "Actuarem de tal manera que el Consell de seguretat emeta una resolució relativa a aquest acord. I quan ho faça, l'aprovaré". Li demane què és el que vol exactament de nosaltres. Em respon: "Tot el que us demanen. Convocarem el Consell de seguretat i presentarem els elements de la resolució, i quan la resolució serà emesa, l'aprovaré".

El matí de l'endemà, ens reunim al Ministeri d'Afers Estrangers soviètic i acordem que, finalment, la retirada s'haurà d'efectuar en el transcurs de vint-i-un dies. Ells, els soviètics, insisteixen: "Els americans desencadenaran una tempesta pel tema dels presoners i del seu alliberament". Repliquem: "Nosaltres alliberarem ràpidament, ben segur, els presoners". Pregunten: "Fixem-hi un termini".

Saddam Hussein: l'home que va moure el món. ARXIU

Rebat: "Puc parlar-ho, però una vegada fixat el període, temem no poder respectar-lo. Perquè no hi ha ni contactes ni comunicacions. Quan trobem els presoners, els reagruparem i els entregarem". Responen que no es pot fer, insisteixen en el fet que aquest problema pot ser resolt en el transcurs de tres dies. Li dic que farem el possible, tenint en compte la nostra situació. A migdia, Gorbtxov publica un comunicat on precisa que l'Iraq aprova els punts següents:

1. L'Iraq aprova la resolució 660, cosa que significa que retira totes les seues forces fins a les posicions on es trobava l'1 d'agost de 1990.

2. La retirada s'inicia el dia després de l'alto-el-foc i la cessació de totes les operacions militars terrestres, marítimes i aèries.

3. La retirada de les forces tindrà lloc en un període de vint-i-un dies, inclosa la retirada de les forces de la capital de Kuwait durant els primers quatre dies.

4. Tot just concloua la retirada de les forces de Kuwait, les causes que han provocat l'adopció de les altres resolucions per part del Consell de Seguretat seran considerades com no vàlides.

5. Tots els presoners de guerra seran

alliberats en l'interval entre l'alto-el-foc i el final de les operacions militars.

6. La garantia de control de l'alto-el-foc i de la retirada de les forces serà confiada a observadors i forces de la pau, com ho estableix el Consell de Seguretat.

El mateix Gorbtxov replica que l'Iraq va aprovar aquests punts el dia 22 de febrer.

Els americans, com deveu recordar, llancen de sobte una vastíssima campanya de desinformació dient: "El ministre d'Afers Estrangers iraquí no és autoritzat i hi ha contradiccions entre les declaracions de Moscou i les de Bagdad". Per la nostra part, per afrontar la desinformació dels americans, el portaveu del Consell del govern de la revolució deixa anar una declaració (la nit del 22 de febrer) en què precisa: "El ministre d'Afers Estrangers està autoritzat pel senyor president Saddam Hussein a arribar a un acord amb el president soviètic Gorbtxov".

Des d'un principi, els americans han aconseguit obtenir l'aprovació de la Unió Soviètica per a totes les resolucions que havien publicat. Des d'un principi, la posició soviètica era, en certs casos, distinta de l'americana, i també la seua expressió. Però, respecte al fons, no hi havia cap diferència en el Consell de Seguretat entre el comportament del delegat soviètic i l'americà. I el delegat soviètic no ha contestat cap resolució.

La primera conclusió és que Gorbtxov va estipular contractes polítics i financers durant aquell període, quan fingia que diferia de la posició americana i que prenia distàncies en les seues confrontacions.

L'altra conclusió evident és que els Estats Units es van burlar de Gorbtxov quan van iniciar l'agressió. Quarantacinc minuts abans de l'agressió, Gorbtxov va intentar posar-se en contacte amb Bush per demanar-li que retardara alguns dies les operacions militars per tal de poder dirigir una operació política. Però, no va obtenir resposta de Bush. I després de l'inici de les operacions militars, Baker es va posar en contacte amb Moscou i va dir: "Ho sent, però George Bush no ha pogut parlar amb el president Gorbtxov i les operacions bèl·liques ja han començat".

La conclusió definitiva és que l'actitud de Gorbtxov estava d'acord, tant en el fons com en la forma, amb la dels americans. Aquestes són les conclusions més importants a què hem arribat.

Tareq Aziz

Traducció: Ignasi Masilorens